

จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาภูมิปัญญาของหมู่บ้านมอญและศึกษา ศิลปกรรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนมอญ ตลอดจนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิ ปัญญา กับ ศิลปกรรมท้องถิ่นของชุมชนปฏิบัติการด้านศิลปกรรม (CoAP) ในหมู่บ้านมอญ ตำบล บ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มผู้รู้ด้าน ภูมิปัญญาตามขอบข่ายทั้ง 9 ด้าน ใช้การคัดเลือกกลุ่มแบบลูกโซ่ (Snow ball Sampling) และ กลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา 15 ราย ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่ง ตามช่วงอายุคือ อายุ 70 ปีขึ้นไป เป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาในระยะแรก อายุ 50 -70 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาระยะกลาง และอายุต่ำกว่า 50 ปีลงมา เป็นตัวแทนกลุ่ม ผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาในระยะร่วมสมัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งการสังเกต (Observation) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่นำมาทำการศึกษา ด้วยการการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่อให้ได้ข้อสรุปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีหลักการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยมีขั้นตอนคือ การสร้างกรอบแนวคิดเน้นข้อมูลเชิงรูปธรรมและข้อเท็จจริงใน ปรัชญาการณที่ได้จากความรู้หรือแนวคิดซึ่งได้รับการตรวจสอบยืนยันกันเองระหว่างผู้ให้ข้อมูลหลัก และนำข้อเท็จจริงนั้นไปสู่ข้อสรุปที่เป็นแนวทฤษฎี

ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาของหมู่บ้านได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาวะแวดล้อมเพื่อ ตอบสนองชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน เช่นเดียวกับศิลปกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่ดำเนินสืบเนื่องกัน มาหลายชั่วอายุคน ส่วนหนึ่งคือการใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ถูกคัดสรรแล้วและส่วนหนึ่งที่ภูมิปัญญา ที่เข้ามาต่อ ยอดความรู้ดั้งเดิมตามสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป จึงทำให้ศิลปกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้าน มอญสามารถยืนหยัดอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนไปได้ด้วยดี ขณะเดียวกันในความสัมพันธ์ ระหว่างภูมิปัญญา กับ ศิลปกรรมเครื่องปั้นดินเผา ก็เป็นความสัมพันธ์ที่อิงประโยชน์ซึ่งกันและกัน มี การเลือกรับและปฏิเสธตามสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนรวมทั้งมีการพัฒนาความสัมพันธ์ตามช่วง ระยะเวลาในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันตรงตาม ทฤษฎีวิวัฒนาการบทบาทและการแลกเปลี่ยน นอก จากนี้ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ยังได้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดเป็นชุมชนปฏิบัติการด้านศิลปกรรม (CoAP) ด้วย

The purpose of research were to study Banmon's wisdom, community pottery art and the relationship between wisdom and local arts in community of arts practice at Banmon, Tombon Bankaeng, Amphur Mueang, Nakhon Sawan. In this study, population sample was divided into two groups. First one was a group of people who had wisdom from nine perspectives of the study and to be selected by Snow Ball Sampling. Second one was a group of potter who be selected by Purposive Sampling and also be classified by ages. Potters who age 70 years old and above represent the first generation, 50 – 70 years old represent the middle generation and below 50 years old stand for contemporary potters. Research instruments were to be studied of papers and researches which was related to this thesis, by observation and by Indepth Interview. With regards to Research Methodology, all information was studied by descriptive analysis and was guided by the aims of the thesis. Analysis of Data had 2 steps which were a frame of realistic information and facts of knowledge or ways of thoughts that was rechecked in between main informers. Therefore, the facts lead to summary of theory.

Results of research were found local wisdom had adapted by socializing and to response how people were living in a community as same as pottery art had been transferred from generation to next generation. To remain the local art, the villagers selected and maintained their ancient wisdom and ancient knowledge was retained by using modern wisdom. As a result, Banmon pottery art could be survived in social changing. In the mean time, relationship between wisdom and local pottery art does benefit each other and also to choose or to ignore by social changing. Furthermore, revolution and exchange theory were proved by the time local wisdom and pottery arts had been developing. Ultimately, these relationships are the main factor for starting community of arts practice at Banmon.